

OM RETTEN TIL AT RETTE: SVAR PÅ LALITANATH PRABHUS ARGUMENTER FOR ÆNDRINGER I PRABHUPADAS BØGER (DEL 1 & 2)

DEL 1

Hare Krishna til alle jer der nærer stor kærlighed til Prabhupadas bøger!

Følgende er et svar på en mail sendt til mig fra Lalitanath Prabhu omhandlende ændringerne i Prabhupadas Bhagavad-gita, As It Is. Det er kun et svar på de første punkter i hans mail. Jeg besvarer resten af hans punkter i en snarligt kommende post. Alle mine svar bliver desuden gjort tilgængelige online i nær fremtid. Nu til svaret...

Kære Lalitanath Prabhu! Dandavat pranam! Jaya Srila Prabhupada!

Jeg vil i nedenstående forholde mig til de væsentligste punkter i din mail samt introducere en række nye argumenter imod bogændringerne. Du ønsker at se en masse konkrete eksempler, men du underkender dem, du allerede er blevet præsenteret for. Men er det overhovedet alle de mange konkrete eksempler på uautoriserede ændringer, vi først og fremmest skal kigge på? Torben Nielsen skriver på vores forum:

"Desværre vil de som redigerer Prabhupadas bøger efter Prabhupadas "død" helst have at vi diskuterer "detaljer". Det helt store overordnede princip om ikke at røre ved bøgerne adresserer man helst ikke. Hvis vi begynder at ændre bøgerne danner vi præcedens for fremtidige yderligere ændringer. Og det er præcist derfor at vi har Guru-parampara. Sampradaya. Guru, sadhu, sastra. For at undgå ændringer. Og den værste ændring der kunne ske (i navn af æstetik) er en ændring i etik (Siddhanta). Der skal blot een millimeters unøjagtighed i vinklen på to (i vores tilfælde 3, guru, sadhu, sastra) parallelle linjer, før de lidt længere henne ad vejen fuldstændig afviger fra hinanden. So BETTER SAFE THAN SORRY. Don't change!!!"

Torben introducerer her et "forsigtighedsprincip", som vi bliver nødt til at holde os strengt til, hvis vi overhovedet vil ændre i Prabhupadas bøger. Når vi først har givet slip på forsigtigheden, og tager os friheder til at ændre unødvendigt og uautoriseret, så er det næsten uundgåeligt, at vi bevæger os ud på en glidebane, hvor flere og flere ændringer vil finde sted. Prabhupada var selv meget nervøs for dette og ville have sat en stopper for denne uansvarlige "ændrings-mentalitet".

Jeg kommer ind på dette og mere i nedenstående.

Lad os kigge på det:

Lalitanath Dasa: "Indtil videre har jeg ikke set noget eksempel på ændringer, som er helt ved siden og ændrer det, Prabhupada havde i tankerne. De par eksempler, du har givet med kujon/ubetydelig og brimming with tears, er blot forskellige formuleringer med stort set samme betydning, så du må have levere mere substantielt end det."

Allerede her er din argumentation på vej væk fra forsigtighedsprincippet og ind i et tåget område, hvor vi har svært ved at navigere. Du skriver, du ikke har set noget, der var "helt" ved siden af. Så

det var altså alligevel lidt ved siden af? Oven i dette ved vi, at Srila Prabhupada var imod unødvendige ændringer i sine bøger. Dette indrømmer BBT:

“As you know, and as we kept in mind while doing the work, Srila Prabhupada staunchly opposed needless changes.” (Jayadvaita Swami, BBT editor)

Hvis "brimming" betyder det samme som "full of tears", og hvis "coward" betyder det samme som "insignificant", hvilket argument er der så for at ændre? Der er tre rigtig gode og helt oplagte grunde til ikke at ændre det:

1. Vi aner ikke, om Prabhupada selv var med til at designe versene sammen med Hayagriva Prabhu (eller andre). Vi risikerer altså at invalidere ændringer, som Prabhupada selv har ønsket og stået bag, og som vi finder i originaludgaven fra 1972.

2. De er en unødvendige ændringer ("Srila Prabhupada staunchly opposed needless changes." (Jayadvaita Swami, BBT editor)

3. Prabhupada har ikke givet nogen autoriteten til at ændre det (det bryder derfor både forsigtighedsprincippet og det er ikke autoriseret).

Vi ved altså (og der er ingen kontrovers om dette emne), at Prabhupada var meget imod unødvendige ændringer i hans bøger. BBT påstår i deres "Responsible Publishing", at de ikke laver unødvendige ændringer.

Jayadvaita Swami udtaler:

"Comparing each verse in the book with the text of the manuscript, I made only those changes that to me seemed worthwhile. I tried to be conservative and not make needless changes."

Jeg, og mange andre, er uenige med dem. Vi finder utallige unødvendige ændringer i Prabhupadas bøger. Eksemplerne med "brimming" og "coward", der er ændret til henholdsvis "full of tears" og "insignificant" er netop to af de unødvendige, hvilket jeg går ud fra, du er enig i, eftersom du netop siger, at "brimming"/"full of tears" samt "coward"/"insignificant" betyder stort set det samme:

Lalitanath Dasa: "...kujon/ubetydelig og brimming with tears, er blot forskellige formuleringer med stort set samme betydning..." (Lalitanath Dasa, BBTs danske oversætter)

Så allerede fra starten af din argumentation, har du bevæget dig ind i et minefelt med bind for øjnene. Mentaliteten om det er i orden at gå ud i dette minefelt med bind for øjnene danner grobund for stadigt flere og flere ændringer. Hvor går grænsen? Hvem bestemmer, hvor grænsen går?

Ikke nok med det, men jeg tror, at alle kan se, at "brimming with tears" er meget anderledes end "full of tears". Brimming betyder "fyldt til randen" og "full of tears" betyder "fulde af tårer". Mange synes, brimming er meget flottere, og det kunne ganske givet være, at Prabhupada havde godkendt det netop derfor. Det ved vi ikke noget om, og derfor er det gambling at ændre det til "full of tears". Du risikerer at invalidere Prabhupadas beslutninger og ordvalg. Hvem tør at ændre i en paramahansa acaryas tekst baseret på gætværk? Jeg tør ikke. Det er igen et brud på "forsigtighedsprincippet", som vi skal overholde, når det kommer til ændringer i Prabhupadas bøger. Alt andet er ansvarsløst. Intet kan ændres, så længe der er selv den mindste tvivl om, hvorvidt Prabhupada vil godkende det eller ej.

I forbindelse med "coward"/"insignificant", så betyder disse ord heller ikke det samme. En ubetydelig person behøver ikke være en kujon, og en kujon behøver ikke være ubetydelig. Således kan de to ord logisk set ikke betyde det samme, og således er der her ikke kun tale om en unødvendig ændring, men om en ændring i betydningen. Prabhupada gav foredrag fra dette vers (2.35), og det blev læst op for ham, uden at han sagde et ord om, at han var utilfreds eller ønskede ordet "coward" ændret. Han sagde også flere gange i sine foredrag, og han siger det endda i forklaringen til det foregående vers (2.34), at folk i almindelighed ville anse Arjuna for at være en "kujon", hvis han forlod slagmarken. Dette står også i selveste det "originale manuskript/første udkast" (i forklaringen til 2.34). Men vi kan ikke finde et eneste sted, hvor Prabhupada bruger ordet "insignificant" om Arjuna i netop denne sammenhæng. Derfor er det BBT alene, der har fundet på, at "insignificant" skulle erstatte "coward". Det har intet med Prabhupada at gøre. Således kan vi stable det ene argument imod BBTs ændring af "coward" til "insignificant" oven på hinanden.

Lad os bore endnu mere ned i dette eksempel. Hvis Prabhupada anså det for at være nødvendigt med en ændring, hvorfor nævner han så intet om det nogen steder? Se dette foredrag:

Devotee: 35: "The great generals who have highly esteemed your name and fame will think that you have left the battlefield out of fear only, and thus they will consider you a coward [Bg. 2.35]."

36: "Your enemies will..."

Prabhupada: A ksatriya... It is the custom of the ksatriya that if they are wounded on the back side, he is considered a coward, but if he is wounded on the chest, he is accepted as real ksatriya. That means he has fought face to face. That is the injunction of military art in Vedic injunction. >>> Ref. VedaBase => Bhagavad-gita 2.27-38 -- Los Angeles, December 11, 1968

Prabhupada var fra 1968 og frem til sin bortgang klar over, at der stod "coward", og ikke en eneste gang bad han nogen om at rette det til noget andet. Tværtimod brugte han selv ordet "coward" om denne episode fra Bhagavad-gita flere gange i sine foredrag. Kunne han ikke finde 5 sek. i løbet af 9 år til at sige, han ville have det ændret, hvis det var det, han ville? Hvorfor ændrede han det ikke fra 1968-udgaven til 1972-udgaven, hvis det var så vigtigt? Hvem har retten til at påberåbe sig titlen af en art tankelæser af Shaktyavesa-Avatara Paramahansa A.C. Bhaktivedanta Swami, og efter hans bortgang udtale sig om, at han faktisk ville have det rettet på trods af, at han aldrig nogen sinde har givet tegn til, at han ønskede det rettet? Prabhupada holdt foredrag fra stort set alle vers i Bhagavad-gita, og der var kun ganske enkelte gange, hvor han ønskede noget rettet. Så hvem har retten til at ændre det? Hvor kommer denne ret fra, når Prabhupada intetsteds (selv indrømmet af BBT) har instrueret nogle i at ændre hans bøger efter hans bortgang?

Det er netop denne slags ændringer, der gør, at vi er flere og flere hengivne, der stiller spørgsmålstegn ved hele denne affære med ændringer i vores sampradaya-acaryas bøger.

Prabhupada var selv nervøs for ændringer, og i forbindelse med samtaler omkring redigeringsarbejde, kom han ind på det meget vigtige vediske princip, der kaldes "arsa-prayoga":

Prabhupada: That is his tendency, to correct. That's very bad. He should not do that.

Radha-vallabha: So I'll just forget this, then.

Prabhupada: The system is: whatever authority has done, even there is mistake, it should be accepted.

Radha-vallabha: Oh.

Prabhupada: Arsa-prayoga. That is ha... He should not become more learned than the authority. That is very bad habit....

"If one is too big, there is no mistake. Arsa-prayoga means there may be discrepancies but it is all right. Just like Shakespeare, sometimes there are odd usages of language, but he is accepted as authority. I have explained all these things in my Preface to First Canto." >>> Ref. VedaBase => Letter to: Mandali Bhadra -- Jaipur 20 January, 1972

"So unless one is self-realized, there is practically no use writing about Krsna. This transcendental writing does not depend on material education. It depends on the spiritual realization. You'll find, therefore, in the comments of Bhagavatam by different acaryas, even there are some discrepancies, they are accepted as *arsa-prayoga*. It should remain as it is." (Srimad-Bhagavatam 7.5.23-24, March 31, 1976, Vrindaban)

Vi savner forklaringer og eksempler på, hvordan BBT og du selv håndhæver dette princip om "arsa-prayoga"? Det ser ud som om, BBT og du selv mener, at nu skal alt rettes og ændres, så der er slet ingen "fejl" er? Men hvad nu hvis man i denne proces selv begår mange fejl, hvilket vi ved, at BBT har gjort? Hvad nu hvis man i den proces kommer til at ændre unødvendigt, som vi ved BBT har gjort? Hvad nu hvis man i den proces kommer til at ændre Prabhupadas stil og "mood", som vi ved, han ikke ønskede ændret, og som vi kan se, BBT har gjort? Hvad nu hvis man i den proces kommer til at føle sig klogere end Prabhupada? Hvad nu hvis denne mentalitet om, at vi er klogere end Prabhupada, og at vi ikke behøver ære princippet om "arsa-prayoga" bliver flettet ind i alle de ændringer, som der er i de redigerede bøger? Denne subtile forurening vil blive optaget af alle læsere.

Der er intet som helst, der tyder på, at Prabhupada ønskede alle disse gennemgribende ændringer i hans bøger. Selv Jayadvaita Swami der er hovedmanden bag alle ændringerne i Bhagavad-gita siger, at han ingen instruktion fra Prabhupada har fået om, at han skulle ændre noget i Prabhupadas Bhagavad-gita, As It Is efter han (Prabhupada) forlod sin krop.

Jeg gentager fra min sidste mail til dig:

Vyapaka Dasa: "Do you have explicit instructions from Srila Prabhupada authorizing you to make post-samadhi changes to his books?"

Jayadvaita Swami: No.

Jeg tilføjer en yderligere udtalelse:

Govinda Dasi: "...Jayadvaita Maharaja has said that Srila Prabhupada did not specifically give him the permission to..."

Jayadvaita Swami: "I never got an explicit word from Srila Prabhupada to do this work at an explicit time."

Samtale mellem Govinda Dasi og Jayadvaita Swami omkring ændringerne i Bhagavad-gita (Honolulu on Jan 19, 2003).

Spørgsmålet trænger sig på: Kan man overhovedet rette i en Sampradaya-Acaryas bøger (eller bare sin egen gurus bøger) uden både at spørge om tilladelse og blive givet tilladelse? BBT har ikke spurgt Prabhupada om tilladelse til at rette i hans bøger efter hans bortgang, og de er heller aldrig blevet givet tilladelse til det af Prabhupada.

Altså, ifølge BBTs hovedredaktør er der ingen instruktion fra Prabhupada om at ændre i hans bøger efter Prabhupada forlod kroppen. Prabhupada ville gerne have, at bøgerne var så gode som muligt, men det eneste vi nu ved er, at det var mens, han selv var her og kunne agere som autoritet i tilfælde af, at nogle fejl kom op. Så kunne han selv rette dem. Han siger på intet tidspunkt, at der skal foregå rettelser efter hans bortgang. Selv mens han var her, var han villig til at acceptere fejl i hans bøger:

"Vi er nødt til at være meget hurtige og fingernemme og blot sørge for at vores bøger ikke har stave- eller grammatiske fejl. Vi går ikke så meget op i god stil, vores stil er Hare Krishna, men selvfølgelig skal det ikke være sjuket. Krishna litteratur er så fin, at selv om den er skrevet på en usleben måde, så byder man sådan litteratur velkommen og den læses og respekteres af bona fide hengivne." (Brev til Satsvarupa 9. Januar 1970) (Oversat af Torben Nielsen)

Så hvem er vi til at starte en redigeringsprocess, der ikke er autoriseret af Prabhupada, og som ikke ærer hans udtalelser om arsa-prayoga? Vi er et voksende antal hengivne, der er blevet meget bekymrede, fordi forsigtighedsprincippet og princippet om arsa-prayoga ikke følges af BBT, og fordi vi ser mange unødvendige og uautoriserede ændringer i Prabhupadas bøger. Vi er nu omkring 20 hengivne i Danmark. Vi har allerede bestilt en stor portion af alle de tilgængelige titler af de originale bøger, som vil være tilgængelige for alle hengivne i Danmark. En hengiven der arbejder på det trykkeri, som også trykker Krishna Books Incorporateds bøger har spurgt mig, om vi ikke ville trykke en dansk oversættelse af den originale Bhagavad-gita. Det vil vi selvfølgelig være meget kede af, da vi helst kun skal have en udgave i Danmark, og den skal helst laves af BBT og ikke os. Men det kan desværre meget vel være, det kommer på tale, såfremt vi ikke er tilfredse med den danske oversættelse, som du og Jahnu Prabhu er ved at lægge en sidste hånd på. I taber mindst 20 hengivne, hvis I oversætter den ændrede udgave fra 1983. Disse 20 vil ikke købe den og anbefale den. Men I taber intet, hvis I holder jer til den originale fra 1972.

Mange kærlige hilsner,
Ajit Krishna Dasa

DEL 2

Dette er en fortsættelse af mit svar til Lalitanath Prabhus post om bogændringerne. Dette er del 2 af 2.

Det næste punkt du tager frem er, som du selv siger:

"...hele historien om, hvordan Hayagriva og Prabhupada sad sammen og omhyggeligt formulerede hver eneste oversættelse med Prabhupadas endelige godkendelse af det færdige manuskript..." Helt i linje med BBT kalder du denne historie en "myte".

I mit forrige svar til dig postede jeg et citat fra Hayagriva Prabhus "The Hare Krishna Explosion", hvor Hayagriva skriver følgende:

"Although I write on the Lord Chaitanya play through the spring days, my primary service is helping Swamiji with Bhagavad-gita. He continues translating, hurrying to complete the manuscript but still annotating each verse thoroughly in his purports. Daily, I consult him to make certain that the translation of each verse precisely coincides with the meaning he wants to relate. "Edit for force and clarity," he tells me. "By Krishna's grace, you are a qualified English professor. You know how grammatical mistakes will discredit us with scholars. I want them to appreciate this Bhagavad-gita as the definitive edition. All the others try to take credit away from Krishna."

"I am swamped with editing. Since much of the text is equivocal due to grammar, I find myself consulting Swamiji on nearly every verse." >>> Ref. VedaBase => HKE 9: Mad After Krishna

Vigtige sætninger:

"Daily, I consult him to make certain that the translation of each verse precisely coincides with the meaning he wants to relate."

"I find myself consulting Swamiji on nearly every verse."

I forbindelse med dette punkt, begynder du din kritik ved at skrive, at "...måske huskede han ikke alting, som det faktisk skete. I hvert fald er det tidspunkt, hvor han angiver at have konsulteret Prabhupada i San Francisco, forkert, for Prabhupada var i New York på det tidspunkt og ikke i San Francisco."

Det første vi må bide mærke i er, at du allerede med ordet "måske" bevæger dig ud på usikker grund. Det er altså noget, du (og BBT) ikke rigtigt ved noget om.

Jayadvaita Swami skriver på sin hjemmeside:

"Hayagriva does speak of consulting Srila Prabhupada "daily" throughout the spring of '67. But Hayagriva's memory must have been tricking him: In the time he speaks of, he was in San Francisco, Srila Prabhupada in New York."

Jeg forstår ikke, hvordan Jayadvaita Swami er kommet til det resultat, for uanset hvordan jeg forsøger at vende og dreje det, så kommer jeg frem til, at Hayagrivas forklaring holder. Det overrasker mig en del, da Jayadvaita Swami ikke plejer at gå fejl i byen med sådanne ting. Du plejer også at være skarp, og derfor undrer det mig meget, at vi kommer frem til to helt forskellige resultater omkring dette emne. Måske tager jeg fejl?

Lad os kigge på historien:

Vi ved, at Prabhupada var i San Francisco, hvor Hayagriva også var, fra 19. januar 1967 indtil i 9. april 1967. Dette kan man se ved at kigge i Prabhupadas breve. Hayagriva skriver i sin bog, at Prabhupada ankommer til San Francisco d. 19. januar 1967, og det er lige netop også den dag, hvor det første brev fra Prabhupada bliver sendt fra San Francisco. Hayagriva skriver, at Prabhupada tog afsted fra San Francisco d. 9. april, og det sidste brev Prabhupada sender fra San Francisco er afsendt 7. april. Det første han sender fra New York er den 10. april. Angående foråret, så viser en søgning på nettet, at foråret i San Francisco ligger i månederne marts, april og maj. Fra Hayagrivas bog ved vi, at den periode hvor han har meget travlt med at redigere Bhagavad-gita under Prabhupadas ledelse, og hvor han konsulterer Prabhupada dagligt med versene for at sikre sig, at de præcist formidler det, som Prabhupada ønsker, foregik mellem 1. marts og 21. marts 1967.

Så der er ingen uoverensstemmelser i Hayagrivas hukommelse, når han siger, han og Prabhupada samarbejdede i marts 1967. Der er absolut heller intet, der forhindrer, at dette samarbejde foregik i hele den periode, hvor Prabhupada var i San Fransisco, hvilket er 82 dage. Når vi nu kender Prabhupada og hans ivrighed efter at få Bhagavad-gita i trykken, så skulle det da undre, om han ikke var meget involveret i udarbejdelsen af Bhagavad-gita i disse 82 dage. Hvem kan tro noget andet? Man kan nå meget på 82 dage. Specielt når man kun behøver sove 2 timer hver nat. Hvem ved, hvad der foregik? Det er gætværk og dermed et alt for usikkert og ansvarligt grundlag at ændre i Bhagavad-gita, As It Is på. Men der er mere.

Ved at bore yderligere i sagen finder vi ud af, at Hayagriva redigerede Bhagavad-gita før marts 1967. I "The Hare Krishna Explosion" nævner han fx sin redigering i februar 1967, hvor Prabhupada også var i San Fransisco. Det stemmer rigtig godt overens med Govinda Dasis observationer. Hun var sekretær for Prabhupada på det tidspunkt og erindrer tydeligt, hvordan Hayagriva og Prabhupada arbejdede meget tæt sammen om Bhagavad-gita. Så der er (så vidt jeg kan se) intet, der tyder på, at der er uoverensstemmelser i Hayagrivas erindringer på dette område, og det tyder på, at Govinda Dasi husker korrekt, når hun siger, at Prabhupada og Hayagriva arbejdede meget tættere sammen om redigeringen af Bhagavad-gita fra januar 1967 til Prabhupada fløj til New York 9. april 1967, end BBTs redaktører er villige til at medgive.

Således kan vi på ingen måde forkaste Hayagrivas ord om, at han i en periode konsulterede Prabhupada med de vers, han oversatte for at sikre sig, at de præcist udtrykte det, som Prabhupada ønskede at formidle. Vi ved ikke, hvor mange vers det drejer sig om. Var det 10, 50, 100, 200, 500 eller? Vi ved det ikke. Men det tager mig ca. 3,5 timer at læse alle vers fra Bhagavad-gita, så hvis Hayagriva og Prabhupada har haft fra 19. januar til 9. april (82 dage) til at redigere Bhagavad-gita, så kan der være sket rigtigt meget. Både med vers og forklaringer. De kan have samarbejdet intensivt om at designe versene og forklaringerne, som Prabhupada ønskede dem. I hvert fald i perioder. Det kan på ingen måde udelukkes.

Så vi er tilbage ved den samme pointe, som jeg hele tiden har fastholdt, nemlig at BBTs ændringer i Bhagavad-gita er baseret på tåget, ukvalificeret gætværk. Et argument der lyder noget i stil med: "Måske ønskede Prabhupada, at dette vers skulle ændres eller forbedres, så derfor vi må godt ændre det" eller "Hvis vi ikke ved, om vi må ændre noget i Prabhupadas Bhagavad-gita, så må vi godt ændre det" er aldrig godt nok, og kan aldrig nogensinde danne legitim basis for nogen som helst ændring i Prabhupadas bøger. Det er et klart brud imod "forsigtighedsprincippet", som det er selvindlysende, at vi må holde os til, hvis vi overhovedet ønsker at ændre i en acaryas bøger. Det leder desuden til alt for stor risiko for at bryde arsa-prayoga-princippet om ikke ændre i en acaryas tekster, selv om der er "fejl" i dem.

Du argumenterer videre ved at sige, at hvis vi læser lidt videre i Hayagrivas bog, så kommer følgende citat:

"Swamiji finally tires of my consulting him about Bhagavad-gita verses. "Just copy the verses from some other translation," he tells me, discarding the whole matter with a wave of his hand. "The verses aren't important. There are so many translations, more or less accurate, and the Sanskrit is always there. It's my purports that are important. Concentrate on the purports. There are so many, nonsense purports like Radhakrishnan's, and Gandhi's, and Nihilananda's. What is lacking are these Vaishnava purports in the preaching line of Chaitanya Mahaprabhu. That is what is lacking in English. That is what is lacking in the world."

"I can't just copy others," I say.

"There is no harm."

"But that's plagiarism."

“How’s that? They are Krishna’s words. Krishna’s words are clear, like the sun. Just these rascal commentators have diverted the meaning by saying, ‘Not to Krishna.’ So my purports are saying, ‘To Krishna.’ That is the only difference.”

Der er flere ting, der skal siges om det, du her bringer frem. For det første så er dette citat fra Hayagriva det eneste af de to citater fra Hayagrivas bog, vi indtil videre har gennemgået i vores nærværende mailudveksling, som BBT citerer på deres bbtedit-hjemmeside. Det var ligeledes det eneste citat fra Hayagrivas bog, som du valgte at præsentere på dit bogændrings-seminar i det danske Hare Krishna-tempel. Det har hele tiden undret mig, hvorfor BBT og du kun henviser til netop dette citat? Hvorfor skal vi ikke have al dokumentation på bordet fra starten?

Det var netop fordi, BBT og du kun præsenterede dette citat, at jeg i min sidste mail gjorde dig opmærksom på det andet citat, hvor Hayagriva skrev, at han konsulterede Prabhupada med hvert vers for at sikre sig, at det kom til at formidle lige netop det, som Prabhupada ønskede. Så en mere objektiv analyse af Hayagrivas citater, hvor de begge er inddraget bekræfter, hvad jeg hele tiden har pointeret, nemlig at vi på dette grundlag ikke kan konkludere noget sikkert om, hvor mange og hvilke vers, som Prabhupada har designet og lagt sidste hånd på.

Så jeg fastholder min pointe om, at så længe vi ikke ved præcist hvilke vers, som Hayagriva talte med Prabhupada om, og som Prabhupada selv var med til at designe og lægge sidste hånd på, så de udtrykte netop det, som Prabhupada ville formidle, så er det ren gambling at ændre på nogen som helst af versene i Bhagavad-gita (undtagen måske dem der er soleklare: ”planet of trees” fx). Vi risikerer at invalidere Prabhupadas egne beslutninger og ændringer.

Du siger godt nok, at Hayagriva for de fleste vers' vedkommende ikke konsulterede Prabhupada, men hvordan kan vi være sikre på det? Når vi samtidig ikke ved, hvor mange det drejede sig om, og når vi ikke ved præcist hvilke, hvordan kan vi så begynde at ændre på versene? Du skriver ”de fleste vers”, men hvor ved du fra, det var de fleste? Og selv hvis vi ved, det var for ”de flestes vedkommende”, hvad gør vi så, når vi ikke ved, hvilke det var – og hvor mange ”de fleste” er?

Igen, min pointe er, at det er gambling at ændre i vores Sampradaya-Acaryas Bhagavad-gita på dette tågede grundlag.

I følge Hansadutta Prabhu sagde Prabhupada i 1975, at han ikke mente, Hayagriva havde ændret filosofien i Bhagavad-gita. På dette tidspunkt havde Prabhupada kendt til versene fra sin Bhagavad-gita siden 1968 og havde på intet tidspunkt udtrykt ønske om så radikale ændringer, som dem BBT valgte at lave i deres 1983-udgave. Vi ved, han påtalte ca. tre ting, der skulle ændres. Redaktørerne havde begået mange fejl allerede mens, Prabhupada var her. Men der kunne han trods alt skride ind som endegyldig autoritet og sige, hvordan han ville have tingene, hvis det var nødvendigt. Det kan han ikke længere. Problemet er så, at redaktørerne stadig begår fejl (det indrømmer de selv, fx ”Vishnu Form” til ”Vishnu Platform”, som BBT har indrømmet. Bare som et enkelt eksempel), men at nu skrider Prabhupada ikke længere ind som endegyldig autoritet og retter fejlene, hvis de opstår.

Alle disse spekulative ændringer er foretaget på et beviseligt tåget grundlag, og det er derfor, det skaber splittelse, polarisering og i visse tilfælde krigslignende tilstande blandt de hengivne. Hvem ønsker at se Prabhupadas egne beslutninger og ændringer invalideret? Hvis jeg var BBT-redaktør, og jeg vidste, at Prabhupadas Bhagavad-gita var transcendetal, som den var, da den blev udgivet af MacMillan i 1972 (hvilket Prabhupada selv sagde, at den var, og hvilket Jayadvita Swami indrømmer er sandt), og hvis jeg vidste, alle mine mange ændringer i den (som jeg havde foretaget uden at spørge om tilladelse fra Prabhupada og uden at få tilladelse af Prabhupada) skabte så stor splid og krig blandt hengivne, så ville jeg være stoppet for mange, mange år siden. Det er en

selvindlysende fadæse og katastrofe af gigantiske proportioner at føle sig fri til at ændre i Prabhupadas bøger på et så tåget grundlag, og især når det skaber så stor kaos, splittelse, tvivl og krig i ISKCON.

Disse pointer burde være rigeligt til at se, at nu må vi gøre op med den ændre-mentalitet, som Prabhupada kaldte "den vestlige sygdom".

Efter jeg har skrevet ovenstående er der dukket en ny og meget interessant information frem. Det viser sig, at Brahmananda Prabhu citeres således i "Sriila Prabhupada Lilamrta":

"Macmillan Company was publishing Bhagavad-gita, and Prabhupada himself was publishing Teachings of Lord Caitanya through Dai Nippon in Japan. Because Brahmananda had contacted the editors at Macmillan Company, Prabhupada credited him with the success of the Gita's being published by such a famous company. Brahmananda was also Prabhupada's man for dealing with Dai Nippon. Both books were on tight printing schedules, and Brahmananda had to return quickly to New York with the corrected proofs.

Brahmananda: "I came up to show Prabhupada the galley proofs for both Teachings of Lord Caitanya and Bhagavad-gita, As It Is. I just happened to have both galley proofs that had arrived. So it was a wonderful thing to bring these galley proofs to Prabhupada for checking. I was there only for a few days, maybe a weekend or so. Prabhupada personally read through the entire galleys and made notations in his own hand. He did the proofreading of the galleys. Everything was done by Sriila Prabhupada. It was a very personal kind of thing. Of course, that gave Prabhupada great pleasure because he wanted his books published, and we had started to do it. So Prabhupada took great pleasure in proofreading those galleys. And he handed them to me, and it was very wonderful." (SPL 7-4: A Summer in Montreal, 1968)

Til de som ikke ved, hvad galley proofs er, så er her en definition fra wikipedia:

"In printing and publishing, proofs are the preliminary versions of publications meant for review by authors, editors, and proofreaders, often with extra wide margins. Galley proofs may be uncut and unbound, or in some cases electronic. They are created for proofreading and copyediting purposes, but may be used for promotional and review purposes also."

Så denne udtalelse fra Brahmananda Prabhu fortæller os, at Prabhupada læste hele Bhagavad-gita igennem, inden den gik i trykken i slutningen af 1968. Dvs. samtlige 700 vers læste Prabhupada igennem. Om det var hele Bhagavad-gita, han læste, eller om det kun var de dele af de, der blev trykt i denne forkortede 1968-udgave, kan jeg på nuværende tidspunkt ikke sige. Men med den information jeg har nu, kan det ikke udelukkes, at Prabhupada kiggede alt igennem, selvom noget af det blev taget ud (eller allerede var blevet valgt til at blive taget ud), fordi MacMillan kun ville trykke en forkortet udgave. Men konklusionen er, at Prabhupada læste og rettede samtlige 700 vers til plus mindst alle de forklaringer, der var i den forkortede udgave. En interessant pointe i den forbindelse er, at ordet "coward" stod i vers 2.35, og at ordet "brimming" stod i vers 2.1 i 1968-udgaven. Lige som de gjorde i 1972-udgaven. Men BBT tog sig friheden til at ændre disse ord på eget initiativ i deres 1983-udgave. Prabhupada så og accepterede disse to ord. Han rettede dem ikke til henholdsvis "insignificant" og "full of tears", selvom han havde helt fra 1968-1972 til at gøre det, hvis det var det, han ville, og derfor har vi ifølge arsa-prayoga-princippet heller ingen ret til det.

Så hvem tør lave så omfattende rettelser? Hvem tør bringe det hele tilbage til udkastet, som det så ud, inden Prabhupada selv ændrede det til det, som blev 1968-udgaven? Når en forfatter en gang har lavet sit udkast om til den endelige bog, så kan ingen ændre det tilbage til udkastet igen uden

forfatterens eksplicitte tilladelse. Som vi ved fra BBT selv, så har ingen hverken spurgt Prabhupada om tilladelse til at ændre i hans Bhagavad-gita efter hans bortgang, og Prabhupada har heller ikke givet nogen tilladelse til det.

Det jeg lige har gennemgået om Prabhupadas gennemgang af 1968-udgaven kaster helt klart lys over alt, hvad vi tidligere har diskuteret, og det forstærker og cementerer hele min ovenstående argumentation.

Du skriver til sidst, at Rayarama overtog redigeringen af Bhagavad-gita i en periode. Men ændrer det noget? Nej, det ændrer intet. Slet ikke set i lyset af ovenstående information fra Brahmananda Prabhu. Prabhupada gennemgik jo alle vers og måske alle forklaringer. Så når BBT ændrer i 520 vers, kan vi være sikre på, at de ændrer ved meget af det, Prabhupada personligt har designet. Vi kan se, de har gjort det, fx med "coward" og "brimming".

Vi skal desuden ikke glemme, at Prabhupada holdt foredrag fra sin Bhagavad-gita, As It Is i 9 år (hvis vi regner 1968-udgaven med, 5 år hvis det kun er 1972-udgaven), og han kom gennem næsten alle vers. Et hurtigt blik på oversigten over hans foredrag fra Bhagavad-gita viser, at det er vel omkring 95% af versene, han holdt foredrag fra. Det at han ikke har protesteret imod mere end nogle få ting (nogle siger tre ting), kan vi ikke tage som andet end en accept af versene og forklaringer i den originale 1972-MacMillan-udgave.

Derfor er der intet grundlag for at tro, at Prabhupada accepterer alle de omfattende ændringer, der er sket i hans egen Bhagavad-gita, As It Is. 520 ændringer af ordlyden i vers holdt op imod det faktum, at Prabhupada holdt foredrag fra ca. 95% af foredragene uden at beklage sig mere end 3 gange leder os til den logiske, og matematisk uundgåelige konklusion, at der er ændret ved et meget stort antal vers, som Prabhupada har godkendt ved (blandt andet) ikke at beklage sig over dem.

Derfor er den uhyggelige konklusion, at alle de mange ændringer i Prabhupadas oprindelige Bhagavad-gita er et klart brud på både arsa-prayoga-princippet samt forsigtighedsprincippet. Begge disse principper skal overholdes, hvis vi overhovedet ønsker, tør eller bare vil tænke på at ændre i Prabhupadas originale, transcendentale bøger.

Alt dette slår fast at vi ikke skal snakke om enkelte, konkrete eksempler. Vi skal ikke tage et eksempel ad gangen og se, om det nu er en god nok ændring eller rettelse. Vi skal helt og aldeles stoppe denne bogændrings-ide. Det kan kun gå for langsomt.

En god ide ville i stedet være at inkludere en side eller to i starten af Bhagavad-gita, As It Is som forklarer om arsa-prayoga. Her kan man skrive, at ISKCON har valgt ikke at ændre i Prabhupadas bog, da det er et vedisk princip ikke at ændre i en acaryas tekst, selv om der er såkaldte fejl i den. Dette er der med garanti mange lærde uden for ISKCON, der ville respektere ISKCON for. Ja, det var faktisk noget, ISKCON kunne blive populær på, for et sådant princip findes så vidt jeg ved ikke i andre religioner.

Mange kærlige hilsner,
Ajit Krishna Dasa